

पल् I. 1 P. (पलति) To go, move. -II. 10 P. To protect (पालयति); L. D. B.

पलः [पल्-अच्] Straw, husk. —**लम्** 1 Flesh, meat. —2 A particular weight equal to four *karṣas*. —3 A particular measure of fluids. —4 A particular measure of time. —5 A small measure; लवणपलमिव क्षिसमन्तर्हदस्य *Nāg*. 5. 24. —Comp. —आप्तिः bile. —अङ्गः a tortoise. —अदः, —अशः, —अशनः a demon, Rāksasa; निर्दग्धु निखिलः पलशसमिथो मेष्यादयोऽयारणः Rām. champū. —अन्नम् rice with meat. —क्षारः blood. —गण्डः a plasterer, mason; तक्षणः पलगण्डाश्च.....*Sīva* B. 31. 18. —प्रियः 1 a demon. —2 a raven. —भा the equinoctial shadow at midday.

पलंकट a. Timid, bashful.

पलंकरः Bile, gall.

पलंकषः 1 A demon, goblin. —2 Bdellium. —3 The किंशुक tree. —4 A lion. —षा A fly.

पलित a. Weighing or containing so many *palas*.

पल्लः A demon, goblin, an evil spirit. —**लम्** 1 Flesh. —2 Mire, mud. —3 A sweetmeat made of ground sesamum and sugar. —Comp. —आशयः swelled neck. —ज्वरः gall, bile. —प्रियः 1 a raven. —2 a demon.

पलक a. Ved. White.

पलवः A kind of net or basket for catching fish.

पलस = पनस q. v.

पलाण्डु m., n. An onion; लक्षुनं गृजनं चैव पलाण्डु कवकानि च | अभक्षयाणि द्विजातीनाममेध्यप्रभवाणि च || *Ms.* 5. 5; *Y.* 1. 176.

पलापः 1 The temples of an elephant. —2 A halter, rope.

पलाय 1 **A.** 1 To flee, run away, retreat, fly away. —2 To escape. —3 To die away.

पलायक a. 1 Flying. —2 A fugitive.

पलायनम् 1 Running away, retreat, flight, escape; युद्धे चाप्यपलायनम् (क्षत्रकर्म स्वभावजम्) *Bg.* 18. 43; *R.* 19. 31. —2 A saddle.

पलायित p. p. Fled, retreated, run away, escaped.

पलायिन् a. Fleeing, running away, a fugitive.

पला The plant जटामांसी, Indian spikenard; ग्रन्थिकं च पलं चव्यं.....*Sīva* B. 30. 16.

पलालिः A heap of flesh.

पलालः, —**लम्** Straw, husk; *Mb.* 13. 79. 17; *Ms.* 5. 122; पलालजालैः पिहितः स्वयं हि प्रकाशमासादयतीक्षुडिभ्यः *N.* 8. 2. —Comp. —दोहदः the mango tree (the fruit of which is ripened in straw). —भारकः a load of straw; *Ms.* 11. 133.

पलावः A fish-hook; *Väs.*

पलाश a. 1 Green. —2 Unkind, cruel. —शः A demon. —2 N. of the Magadha country. —3 N. of a tree, *Butea Frondosa* (also called किंशुक); नवपलाशपलाशवनं पुरः *Si.* 6. 2. —**शम्** 1 The flower or blossom of this tree; बालेन्तु-वकाण्यविकाशभावाद् बभुः पलाशान्यतिलोहितानि *Ku.* 3. 29. —2 A leaf or petal in general; भीष्मपर्वमहाशाखो द्रोणपर्वपलाशवान् *Mb.* 1. 1. 89; विभिन्नमध्येयजपलाशशोभया *Ki.* 4. 27; चल्पल-शान्तरगोचरास्तरोः *Si.* 1. 21; 6. 2. —3 The green colour. —4 A finger (?) *Girvāṇa*; यत्पादपङ्कजपलाशबिलासभक्त्या *Bhāg.* 4. 22. 39. —**री** Lac.

पलाशकः The tree *Palāśa*.

पलाशिन् a. Leafy. —m. A tree; पलवन्तश्च पलाशिषु *Bhāg.* 10. 12. 9.

पलिः f. A part of the elephant's face, perhaps the hollow in the middle of the forehead; *Mātaṅga* L. 6. 10.

पलिक a. Weighing a पल.

पलिक्की 1 An old, grey-haired woman. —2 A cow for the first time with calf (बालगर्भिणी).

पलिघः A glass-vessel, pitcher. —2 A wall or rampart. —3 An iron club; cf. परिघ. —4 A cow-pen (गोगृह). —5 The gateway of a building.

पलित a. Grey, hoary, grey-haired, old, aged; तातस्य मे पलितमौलिनिरस्तकाशो (शिरसि) *V.* 3. 19. —**तम्** 1 Grey hair, or the greyness of hair brought on by old age; न तेन स्थविरो भवति येनास्य पलितं शिरः। बालेऽपि यः प्रजानाति तं देवाः स्थविरं विदुः॥ *Mb.* 3. 133. 11-12; *Ms.* 6. 2; वलिभिर्मुख-माकान्तं पलितैरङ्गितं शिरः *Bh.*; अङ्गं गलितं, पलिते मुण्डम् *Saṅkara*. (चर्पटपञ्चरिकास्तोत्रम् 6). —2 Much or ornamented hair. —3 A tuft of hair (केशपाश). —4 Mud, mire. —5 Heat. —6 Benzoin. —Comp. —छशन् lurking under grey hair; कैकेयीशङ्कयेवाह पलितच्छशना जरा *R.* 12. 2. —**दर्शनम्** the sight or appearance of grey hair.

पलितंकरण a. Rendering grey.

पलितंभविष्णु,-भावुक a. Becoming grey; *P.* III. 2. 57.

पलितिन् a. Grey-haired.

पल्यम् Ved. A sack for corn.

पल्यशनः A scorpion.

पल्यङ्कः A bed; see पर्यङ्क.

पल्ययनम् 1 A saddle. —2 A rein, bridle.

पल्याणम् A saddle.

पल्याणित a. Saddled; असंनहितमातङ्गं अपल्याणितसैन्धवम् *Sīva* B. 12. 12.

पल्यु(ल्यु)द 10 P. 1 To cut. —2 To purify, cleanse (पल्यलयति); L. D. B.